

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrancijana pisma se ne sprejmejo in rokopi si se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta „ 2.—

Malí oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnehranični račun št. 841.652.

Pregled najnovejših dogodkov.

Italijanska bojišča. — Lahi četrti dan bitke na kraški planoti pri središču bojišča povsod odbiti. Živahen artiljerijski ogenj od reke Vipave do Plav. — Ponoven uspešen naš letalski napad na Mestre.

Ruska bojišča. — Ruski napadi v Karpatih, ob Narajovcih, med Zborovim in Perepelnicami in v zapadno Lucka odbiti ob velikih ruskih izgubah.

Romunska bojišča. — Jugovzhodno Hatzege za nas uspešni boji; severovzhodno Fogarasa sovražnik zasedel Köhalom (Reps). 55 km severozapadno Braševaga. V Dobrudži so se Rusi in Romuni umaknili na črto Rasova (15 km južno Črnevo de ob Donavi) — Tuzla (20 km južno Co-stanze ob Črnem morju).

Albansko-macedonska bojišča. — V Albaniji neizmenljivi napadi na macedonski fronti posebej sovražni napadi odbiti.

Zapadna bojišča. — Krvava somška bitka se nadaljuje. Severno Somme sovražnik odbil, južno reke Nemci opustili postojanke med Barleuxom in Verdunom, v Verdunskem zasedli Berny in Denicourt. Francozi pred Verdunom vzhodno Fleryja odbili.

Turška bojišča. — Nič posebnega.

Italijanska bojišča.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglša: 18. sept. 1916.

Italijansko bojišče. — Včeraj je italijanska tretja armada obnovila napade proti vsej naši fronti na kraški planoti. Tudi ta, četrti dan bitke so živahni branitelji vzdržali svoje postojanke. Kjer je sovražnik vdrl v prve järke, je bil vržen s protinapadom. Na več mestih pa so njegovi sunki razpadli že v koncentričnem ognju naše vrle artiljerije ob najtežjih izgubah. Hrabri pešpolk št. 87 je imel pri Lokvici odlični delež na uspešni zavrnitvi sovražnega naskoka. V severnem odseku planote so oddelki 39. pešpolka krvavo odbili tri napade italijanskih grenadirjev. Živahni topovski ogenj od reke Vipave do plavskega okoliša se nadaljuje. Na fronti v fleimski dolini so se ponavljali brezuspešni sunki slabotnih oddelkov proti našim postojankam na fassanskem grebenu.

Namestnik načelnika generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglša: V noči od 17. na 18. t. m. je brodovje pomorskih letal ponovno uspešno obmetalo kolodvorske naprave v Mestre s težkimi in lahimi bombami in doseglo v kolodvorskih poslopih številne zadetke. Kljub najhujšemu obstreljevanju so se letala vrnila nepoškodovana.

Poveljništvo brodovja.

Italijansko uradno poročilo.

DUNAJ, 18. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo italijanske generalnega štaba.

15. septembra. — Med izvirom Vanoja in fleimsko dolino uspešno napredujejo naši napadi, katerim je namen, da se razširi na gorskem grebenu severozapadno Cauriola zasedeno ozemlje, vključno terenskim težavam in sovražnemu odporu. Na Lagazoju (travenanška-bojska dolina) je sovražna artiljerija silovito obstreljevala po nas pred kratkim zasedene postojanke, ne da bi omajala trdni odpor naših. Na julijski fronti močno in učinkovito delovanje naše artiljerije, prav tako proti sovražni pehoti vzhodno Gorice in na kraški planoti. Dopoldne je naša pehota v hudem dežju napadla sovražne postojanke vzhodno Dola in osvojila nekaj jarkov. Ujeli smo 2117 Avstrijcev, med njimi 71 častnikov, in smo uplenili nekaj strojnih pušk in minov. V sijajnem boju je nad panzanskim zalivom naše drzno zračno brodovje sestrelilo dve sovražni pomorski letali.

Neresnično, italijansko poročilo.

DUNAJ, 18. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Italijansko poročilo 14. t. m. javlja med drugim, da je bil v noči na 13. t. m. po močnem artiljerijskem ognju pripravljen avstro-ogrski napadni

poizkus na italijanske postojanke na Zlateniku v gornji soški dolini zavrnjen ob avstro-ogrskih izgubah. Ta trditve je popolnoma iz trte izvit, ker je bil omenjeni napad samo podjetje naše patrulje v svrhu razdejavanja sovražnega taborišča v Zlateniku.

Ruska bojišča.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglša: 18. sept. 1916.

Rusko bojišče. — Prestolonaslednikova fronta: V Karpatih je sovražnik na številnih mestih napadel med mejnim vogalom treh dežela, jugozapadno Dornavre in Hrinjave. Zvezne čete so ga odbile povsod. Na obeh straneh Lipnice Doline je protinapad tam se borečih nemških čet dovel do popolne zopetne pridobitve predčerašnjim po sovražniku zavzetih postojank. Severovzhodno pravkar imenovanega kraja so turški polki v družbi s svojimi zavezniki v srditem boju zmagovito zavrnili močne ruske sunke. Armada generala grofa Bothmerja je zajela 16 častnikov, nad 4000 mož in 16 strojnih pušk. — Princa Leopolda Bav. fronta: Pri armadi generalnega polkovnika pl. Böhm-Ermolija je sovražnik včeraj popoldne obnovil svoje napade med Zborovim in Perepelnicami. Sovražne mase so se morale povsod umekniti žilavi vztrajnosti braniteljev. Armadi generalnega polkovnika pl. Tersztyanskoga je bilo treba zavrniti samo slaboten sunek. Drugi napadni poizkusi so bili krvavo zadušeni v kal.

Namestnik načelnika generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 18. sept. 1916.

Vzhodno bojišče. — Princa Leopolda Bav. fronta: Zapadno Lucka smo z učinkovitimi zapornimi ognjem preprečili ponoven sovražnikov sunek iz njegovih naskočnih postojank proti četam generala pl. Marwitz. Prišlo je samo severno Selvovega do slabotnega napada, ki smo ga izlaska zavrnili. Veliko tisoč padlih Rusov pokriva bojišče 16. septembra. Med Seretom in Stripo so se ponovni ruski napadi na skupino generala pl. Ebna končali s popolnim, enako izgubonosnim neuspehom kot prejšnji dan. — Fronta nadvojvode Karla: V težkih bojih so se turške čete, podprane po zveznih tovarših, zapadno Zlate Lipe uspešno obranile sovražne premoči. Vdrla sovražna oddelke smo zopet vrgli. Nemške čete pod poveljstvom generala pl. Geroka so na obeh straneh Narajovke izvršile protinapad, ki ga Rusi niso mogli vzdržati. Večji del predčerašnjim izgubljenih tal je zopet v naših rokah. Neglede na velike krvave izgube je sovražnik izgubil nad 3500 ujetnikov in 16 strojnih pušk. V Karpatih smo odbili ruske napade.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

DUNAJ, 17. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo ruskega generalnega štaba:

16. septembra, popoldne. — Zapadna fronta: Nič novega.

Romunska bojišča.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglša: 18. sept. 1916.

Romunsko bojišče. — Jugovzhodno Hatzege (Hötzinga) novi uspešni boji. Včeraj smo zajeli sedem romunskih topov in več strojnih pušk. Severovzhodno Fogarasa je sovražnik brez boja vdrl v Köhalom (Reps).

Namestnik načelnika generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 18. sept. 1916.

Vzhodno bojišče. — Na Sedmograškem se jugovzhodno Hötzinga (Hatzege) vrše novi, za nas ugodni boji. Med drugim smo osvojili sedem topov.

Balkansko bojišče. — Mackensenova armadska skupina: Po tridenem umikanju pred zasledujočimi zveznimi četami so se porazeni Rusi in Romuni splošno stili v pripravljene postojanke in splošno

selite se sedanosti, jejte, pijte in radujte se, kajti jutri ste mrtvi, in jaz, ki sedim tu in vem, vam pravim: »Ni življenja na oni strani!«

— Stvari, ki jih morete otipati in čuti ti telesno, so edine, ki so vredne, da stezate roko po njih.

— Ne, ne, — je dejala Tamara poluglasno; — nočem, ne, nočem verjeti.

Tamara je kot v obrambo dvignila roke, toda čutila je, da je sfinja vendarle govorila resnico. Kaj je bilo njeno življenje? Nič. Življenje stotosečev. Tako kot življenje vseh drugih. Ali bi se morda vendar se dalo izpremeniti to življenje? Ali ima pogum za to? Če ne, potem bi bilo pač bolje, da se ravna po sfinjinega navetu:

— Jej, pij in veseli se, kajti jutri si mrtva!

Temna nebesna modrina jo je nekako pomirjala.

Črta Rasova—Cobadinu—Tuzla pri novo dovedenih četah. Nemški bataljoni so ob Donavi južno Rasove prodrli že do sovrzne artiljerije, ovojili pet topov in zavrnili protinapade.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

NEMŠKI LETALSKI NAPAD V DOBRUDŽI.

BEROLIN, 17. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemška pomorska letala so 16. t. m. uspešno napadla železniške naprave in sovražne kolone v severni Dobrudži. Sovražno brodovje pomorskih letal na morju pri Tuzli je bilo obmetano z bombami. Eno letalo je bilo zadeto. Letala so se vrnila nepoškodovana.

Nemški bukarški poslanik na poti v domovino.

BEROLIN, 17. (Kor.) Wolffov urad javlja: Dosedanji bukarški poslanik baron von dem Busche je v spremstvu poslaniških uradnikov in konzulov na Romunskem ter velikim številom nemških podanih s posebnim vlakom včeraj zvečer dospel v Haparando. Od 8. do 15. septembra se je vlak na zahtevo romunske vlade zadrževal v Uleaborgu, ker je mislila romunska vlada, da se je romunskim poslanikom na Dunaju, v Berlinu, Sofiji in Carigradu zabilil prost odhod. To mnenje pa je slonelo na pomoti, kajti popolnoma nasprotno je cesarska vlada poskrbela, da se je na željo zveznih držav dal romunskim poslanikom iz onih treh glavnih mest na razpolago posebni vlak iz Dečina v Sassnitz, kamor so že dospel in odkoder nameravajo nadaljevati svoje potovanje na Švedsko v spremstvu romunskih gospodov iz Berlinu. Tukajšnji romunski poslanik Beldiman namerava v ostalem, kakor čujemo, predvsem odpotovati na Dansko, ne pa na Švedsko.

Albansko-macedonsko bojišče.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglša: 18. sept. 1916.

Jugovzhodno bojišče. — Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 18. sept. 1916.

Macedonska fronta. — Več osamljenih sovražnih napadov na fronti med Prespiskim jezerom in Vardarjem je ostalo brez uspeha.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Lahi zasedli Patras.

MILAN, 17. (Kor.) »Secolo« javlja iz Aten: »Estia« doznava iz Janine, da so Italijani zasedli Patras. — V Janini pričakujejo srbskega princa Jurija, ki gre na fronto.

K bojem na zapadnem krilu macedonske fronte.

BERN, 17. (Kor.) Dočim vse francosko časopisje smatra umik bolgarske fronte v Macedoniji za velik uspeh entente, piše Hervé v »Victoire«, da se vključno dobremu pričetku ofenzive ne sme domisljati, da se more bolgarska fronta razbiti v osmih dneh. Pravi, da ni niti prepričan, ali bo mogoče priti do Bitolla. Pričakovati je treba, da Bolgarji v ogroženem okolišu tako hitro, kot jim bo mogoče, zbero tankaj ojačenja.

Vesti iz Grške.

Novo ministrstvo.

ATENE, 17. (Kor.) Reuterjev urad javlja: Uradno sporočilo pravi, da je novi kabinet, ker je sestavljen iz poslancev, političen in da samoposebi umljivo v not, podani 23. junija, izrečene entente zahteve sprejema v istem smislu, kot jih je sprejel Zaimisev kabinet.

Laško mnenje o novem kabinetu.

LUGANO, 18. (Kor.) Razpravljajoč o položaju na Grškem zastopa laško časopisje mnenje, da je Kalođeropulosov kabinet samo prehodno ministrstvo nepolitičnih mož, ki ima nalogo, da zajezi anar-

Kje drugje na svetu pa bi tudi mogel najti človek tako safirno modro nočno nebo kot v Egiptu? Soparno je bilo skoraj kot podnevu. Kako pametno je storila vendar, da je prekršila okorele običaje takoiimenovane družbe. Treba je bilo poguma, da je sama prišla semkaj sredi noči, ki je bila ena zadnjih, ki naj bi jih se preživela v Egiptu. Skoraj se je morala posmejati, ko se je spopnila, kako se je začudila Millicent Hardcastle, ko je prvič izrekla to željo napram njej.

— Ljuba moja Tamara, — je vzklila ta varuhinja dostojnosti, — kak nenavaden načrt za žensko! Da bi ob dveh jutraj čisto sama hodila k sfinji! Ali bi se ne zdelo to ljudem zelo, zelo čudno?

Tamara se je nekaj časa v resnici premišljala, končno je pa le hotela storiti po svoji volji.

— Da, morda, toda več, Millicent, zdi se

hični položaj v notranjosti in en pojasni, da se potem umakne političnemu kabinetu. Kakor se zdi, je Kalođeropulos kot Theotokisov pristal zelo sovražnik Italiji. Laški listi poudarjajo ponovno, da se Grška že zaradi svoje dejanske in verjetne sovražnosti napram italijanstvu ne sme pripustiti kot sodelavka četveroza-veze, temveč se mora vzdržati nevtralnosti in kolikor mogoče posli napraviti neškodljiva za sedanost in bodočnost.

Zapadna bojišča.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 18. sept. 1916.

Zapadno bojišče. — Fronta bavarskega prestolonaslednika: Krvava somška bitka je na 45 km široki fronti od Thiepvala do južno Verdandovillersa dovela do skrajno srditih bojov, ki so se severno Somme odločili nam v prid, južno reke pa so imeli za posledico opustitev popolnoma zvrzanih delov postojank med Barleuxom in Verdandovillersom z vsemi Bernyjem in Denicourtom. Naše čete so podajale sijajne dokaze neomajne vztrajnosti in požrtvovalnosti. Prav posebno se je izkazal vestfalški pešpolk št. 13 južno Bouchavesnesa. Proti močnejšim sovražnim zračnim brodovjem so se vrgli naši letalci in so v zmagovitih bojih sestrelili deset letal. — Fronta nemškega prestolonaslednika: Od časa do časa živahen topovski boj v okolišu Moze. Vzhodno Fleuryja prodirajoče sovražne oddelke smo prisilili, da so se vrnilli.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

NEMŠKI ZRAČNI NAPAD NA SOVRAŽNO BRODOVJE.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemška pomorska letala so 17. t. m. popoldne izdatno obmetala z bombami pred flandrsko obalo se nahajajoče sovražne pomorske boje sile. Na letalski ladji-matlici se je neoporečno opazoval zadetek. En sovražni letalec, prepoden po obrambnem ognju, je bil prisiljen, da je pristal na nizozemskih tleh.

Načelnik mornariškega admiralskega štaba.

Francosko uradno poročilo.

PARIZ, 17. (Kor.) Včerajšnje večerno vojno poročilo pravi: Južno fronte so naše čete popoldne napadle na raznih mestih in so dosegle važne uspehe. Vzeli smo vasi Verdandovillers in Berny, v katerih smo imeli zasedene nekatere dele. Posamezne skupine hiš se še upirajo. Vse med Verdandovillersom, Denicourtom in Bernyjem ležeče, po razsežnem jarkovju branijo ozemlje je po srditem boju prišlo v naše roke. Med Bernyjem in Barleuxom smo zavzeli več jarkov. Sovražne protinapade smo zlomili ob najtežjih izgubah in smo našli doslej 700 neranjenih ujetnikov.

Angleško uradno poročilo.

LONDON, 17. (Kor.) Snoci smo razširili naš uspeh v sosedstvu Courcellette na fronto 1000 yardov. V bližini Thiepvala smo zavzeli sovražno utrdbo na eno miljo dolgi fronti in ravno tako močno utrjeno utrdbo pri Moquette Ferme.

LONDON, 18. (Kor.) Uradno vojno poročilo:

17. septembra, zvečer. — Južno Ancre je sovražnik tekmo dneva izvršil več srditih protinapadov na naše postojanke, ki smo jih vse odbili. Posebno je zaporni ogenj naše artiljerije prestregel sovražne napade iz smeri Lesbœuf in iz okoliša severno Flersa. Sovražnik je imel zelo težke izgube. Med Flersom in Martinpuichem je sovražna brigada, ki je napadla v smeri proti fouroškemu gozdu, na odprtem polju zadela ob dva naša bataljona. Sledil je boj moža proti možu, v katerem smo dosegli popoln uspeh, razpršili sovražnika in ga vrgli s težkimi izgubami. Tudi se verno Mouquet Ferme smo zboljšali svojo postojanko. Naša artiljerija je bila posebno tekom dneva zopet delavna. Zaradi našega ognja je v sovražnem municijskem skladišču v Gandcourtu zopet izbruhnil ogenj. Danes smo južno Ancre ujeli šest častnikov in 243 mož. Naši letalci so nadalje uspešno napadali sovražne zvezne

črte. Uničili smo še eno sovražno letalo. Tri naša letala pogrešamo.

Turška bojišča.

CARIGRAD, 17. (Agence Tel. Milli.) Glavni stan javlja:

Kavkaška fronta. — Na desnem krilu je uspel naš poizkus, da bi izvršili nenaden napad. Na levem krilu smo odbili sovražne poizvedovalne patrulje in smo jim zadali izgube.

Egiptovska fronta. — Deset bomb, ki jih je vrgel sovražnik na Ariš, ni napravilo nič škode. Sovražni konjiški oddelki, ki je poizkušal prodirati vzhodno Sueza, smo vrgli.

Ostala fronta. — Nič pomembnih dogodkov.

Razpust zadrške trgovinske zbornice.

DUNAJ, 18. (Kor.) Trgovinski minister je zadrsko trgovinsko in obrtno zbornico razpustil zaradi prekoračenja njenega zakonitega delokroga. Za vodstvo zborničnih poslov je bil imenovan vladni komisar, ki mu je bil dodeljen sošvet zastopnikov interesentov.

Razne politične vesti.

Grofu Andrassyju v album. V veliki debati, ki se je vršila te dni v ogrsko-hrvatskem saboru o potrebi sklicanja delegacij in s tem v zvezi o razmerju med Avstrijo in Ogrsko, je prvak opozicije, grof Julij Andrassy, izjavil, da se Madžari ne morejo veseliti na tem, niti da ne odgovarja tradiciji nam Ludovika Košuta, ne Szechenyija, ne Deaka, ako se v ogrski zbornici govori v imenu vse monarhije, zato, ker je ustavno življenje v Avstriji zamrlo. Svoboda narodov v Avstriji — je rekel Andrassy — je istotako v interesu Ogrske!! Naj je že ta izjava prišla iz sedanjega resničnega uverjenja gospoda grofa, ali pa je radi potrebe trenutkov, ki jih preživlja sedaj Ogrska — na vsak način je »Hrvatska Obrana« dobro pogodila, da je zaklicala grofu Andrassyju: »To je resnica. Ali, kdo je strmojavil Hohenwartu, ko je hotel narodom Avstrije pridobiti to svobodo? Nikdo drugi, nego oče — Andrassyjev! A koliko da je sedanjemu Andrassyju do svobode in pravic drugih narodov, je pokazal nasproti nam Hrvatom, ko je bil on na vladi!« Da, da! Pred vojno naj bi bili Andrassy in njegovi tovariši s praktično politiko napravili ogrskim narodnostim dokazovali svoje spoštovanje do pravic drugih narodov in svojo vneto do narodne svobode vsakogar — tako pa utegne biti že tako, da govori sedaj le radi potrebe trenutkov, dočim so mu tudi današnji nazor in nameni pri — očetu Andrassyju!

Junjski boji meseca majnika in junija na jugozapadni fronti.

12 zlatih hrabrostnih svetinj.

(Odobreno po e. in kr. vojnem tiskovnem stanu).

I.

Častniški nametnik Ivan Prax pešpolka št. 29, je pri obrambi hriba Monte Barco kot poveljnik skrajnega krilnega voja zapadne skupine, brez zveze s sosednjimi skupinami, brez pomoči v najbližji bližini z bajonetom, ročnimi granatami in kame-njem zavzel 18 sovražnih napadov in do zadnjega obrezuspešil vse poizkuse sovra-

bi je bilo srce kedaj hitreje ali počasneje utripnilo, ko je prihajal ali odhajal.

Ljubila ga je ravno tako kot svoje sestre, svojega brata ali očeta, ne več in ne manj, in ko ga ji je pred dvema letoma ugrabila pljučnica, je žalovala za njim, kot bi bila žalovala za vsemi onimi drugimi.

Tamarina rodbina je bila vendar tako normalna!

Stoletja je že živila ta rodbina na svojem posestvu, je izpolnjevala svoje dolžnosti napram svojim sosedom in žnjimi vred tvorila dobro jedro Angleške, o katerem se pravi sedaj, da menda izginja počasi.

Bili so člani parlamenta, dobri liberalci, ki so pozneje postali unijonovci. Med njimi je bilo vrlih generalov, drznih jezdecov. Odlikovali so se pri dobrodelnih zbirkah, bili so verni, vdani cerkvi, skratka spoštljivi člani družbe.

(Dalje.)

PODLISTEK

Njegov čas.

Roman. Iz angleškega.

Sfinja je smehljala svoj večni smehljaj. Bilo je dve ura jutraj; vsi turisti so se že vrnili v Kairo in samo dva ali trije Arabci so se še motali okoli dečka, ki je držal Tamarinega velbloda. Toda tudi ti so končno izginili. Tako je torej bilo, da je, izvzemši Hafisa, ostala sama v neskončni puščavi, sama s svojimi mislimi in sfinjo.

Grozotno, skrivnostno sfinjino lice je gledalo naravnost v njeno; njegov kameniti mir se jej je zavrtaval v možgane. To bitje se jej je zdelo, da se roga vsemu človeštvu, govoreč:

— Saj ni življenja tam na oni strani, ve-

znika, ki je skušal njegovo skupino napasti v bok in hrbet. 3. junija je podpiral napad svojega bataljona z zelo uspešnim bočnim ognjem na Italijane. Ko je bila dosežena zveza s sosednjim bataljonom, je začel unikajevati se sovražnika zelo uspešno obstreljevati, in ko je njegov vojničoma že postrelil svojo municijo, je izvršil drzen protinapad proti veliki sovražni premoči, pri čemer sta bila zajeta 2 častnika in nad 150 mož. Častniški namestnik Prax je že imel hrabrostno svetinjo in je bil 19. novembra težko ranjen po streli v glavo.

Vzorne čine Praxove so njegovi predstojniki opisali z naslednjimi vojaško-kratki: „a, zato ravno tem učinkovitejšimi besedami: Odlični hraber, hladnokrvnen, podjeten, vreden in požrtvovalen podčastnik, ki je storil vse, da vzdržijo zelo ogroženo, a zelo važno postojanko, ki je vse napade odbil samostojno in pokazal veliko umevanje in spretnost.“

Praporščak v rezervi Rudolf Podivinsky pešpolka št. 87, je 20. majnika 1916. povlel pri napadu na Costesin rezervni voj. Ko so naši udarili iz naskočne postojanke, je poveljnik obeh prednjih vojev postal nesposoben za boj. Podivinsky je prevzel poveljništvo nad vsemi tremi voji in je naskočil žilavo branjeno postojanko, skočil kot prvi v sovražni jarek, nje del posadke in zajel dve strojni puški. Dasi ravno so ga zadel tri kroglice, je junaki praporščak vendarle vzdržal na svojem mestu. Polovico polukrožne, zavzete postojanke je bilo še zasedeno po sovražniku. Dasi ravno ga je ločilo od sovražnika samo podrti križ in so ga kar najhujše obstreljevali od spredaj in z desne strani zadaj, je Podivinsky odbil dva sovražna protinapada in je vzdržal tako vzeto postojanko, dokler ni prišlo ojačenje. Šele potem se je, ves v krvi, dal prenesti v ozadje. Ti vsi hvalni prespegi čini hrabrega praporščaka, ki se je z gniljivo vdanostjo žrtvoval za posrečeno veliko nalogo tega dne, so bistveno vplivali na splošni položaj. Praporščak Podivinsky je imel srebrni hrabrostni svetinji prvi in drugega razreda.

Korporal Ivan Laurinycz, pešpolka št. 101, je po zavzetju glavne sovražne postojanke 31. majnika 1916. l. južno Conze, v zvezi samostojno prodirajočega voja, s presenetljivo občudovanjem vseh soudeleženi junaki tovarišev vzbujajočo drznostjo in smrti preračajočo spretnostjo naskočil kakih 80 korakov za zavzeto prvo črto vzdano sovražno strojno puško in jo zavzel po kratkem, srčitem boju s tremi laškimi grenadirji, ki so se mu s priznanjem vredno hrabrostjo postavili v bran. S poddesetnikom, ki mu je sledil in 4 pešci se je nato neustrašeno spustil v boj s sovražnikom, ki je udaril iz bolj zadaj se nahajajočih zeklonšč, in ga je uničil z bombami in puškinimi kopiti.

Črnovojniški deseterik tit. četovodja Josip Hasibar, c. kr. domobr. pešpolka št. 3, je 20. majnika l. 1916. po zavzetju grebena Marcai v bližini sovražni postojanki opazil strojno puško in jo je sklenil osvojiti. Splazil se je sam do nje in videl, da jo je močviro zapustilo. Izpostavljen najhujšemu ognju je štrikrat šel tjakaj in posrečilo se mu je, da je spravil v naše črte ne samo popolno strojno puško z municijskim zabojem, temveč tudi nepokvarjen revolverski top. Svoj, iz polnega umevanja važnosti in želje, da bi obvaroval svojo četo težkih izgub, izvršajoči sklep, da osvoji strojno puško, je četovodja Hasibar poprej javil poveljniku svojega voja. Hasibar je že imel srebrno hrabrostno svetinjo drugega razreda. (Nadaljevanje sledi.)

Tuberkuloza.

I.

Tuberkuloza, to zavrtno in nevarno zlo, je ena najpogostnejših in najrazširjenih bolezni človeškega rodu. Prav kakor kuga se razprostira čez mesta in dežele, popade mlade in stare, ubožne in bogate, visoko stoječe in priproste ljudi. Ena sedmina vseh smrtnih slučajev gre tuberkulozi na rovaš.

Najbolje v nevarnosti so slabo rejeni, od dela uperjeni in v nezdravih odnosih živeči ljudje; oni so prva žrtev bacila tuberkuloze, povzročitelja te bolezni.

Prav to je tudi vzrok, zakaj se v vojskih časih pomnoži število tuberkuloznih bolnih. Mnogi se bodo iz vojske vrnili s to boleznijo in sicer taki, ki so zdravi odšli na bojno polje in ki so si v vojski nakopali tuberkulozo, kakor taki, ki se jih je že prej lotila kal boleznij, pri katerih se je pa tuberkuloza stopravljal v vojski očitno razvila. Napor in pomanjkanje, ki jih povzroča vojska, nerednost in nesnaga, ki se tu pa tam pojavlja, silno pospešuje razširjanje tuberkuloze.

K sreči je tuberkuloza ozdravljiva. Celotno za tuberkulozo težko oboleni, ki so jih svoj čas smatrali za izgubljene, so v stanju ozdravitve, če se jih pravočasno odvzede dela in napora in nastani v zdraviliščih, kjer se skozi nekaj mesecev v čistem solnatenem zraku, pri popolnem telesnem in duševnem pokoju skrbno hranijo in zdravniško oskrbujejo. Tuberkuloze torej lahko rešimo. Zali Bog so razmere take, da so imeli doslej le premožni bolniki priliko ozdravitve, dočim so bili nepremožni prepuščeni svoji žalostni usodi. Ali je to pravično? Ali je človeško in dostojno? Ne in še enkrat ne.

Vsakomur, ki ima nesrečo biti tuberkulozen, bi morala biti dana prilika, da ozdravi. Radi tega je tudi vsakdo dolžan, pripomoči k rešitvi tuberkuloznih.

Na koga pa naj bi se bolj obračala naša skrb, kakor na one nesrečnike, ki so si v vojski nakopali bolezen, na vračajoče se vojščake? Zanje, ki so za nas trpeli in preživeli kri, bje naše srece.

Rešitev tuberkuloznih pa ni le sveta dolžnost napram našim bližnjikom, s ka-

tero odplačamo dolg svoje hvaležnosti, ona je marveč tudi v lastnem interesu vsakega posameznika. Ne le ljubezen do bližnjih, tudi zdravo samoljubje nam velja rešitev tuberkuloznih, kajti tuberkuloza je silno nalezljiva bolezen! Jetičniki so nam vsem trajno nevarni; z bacili, ki se nahajajo v njih izmečkih, in ki prehajajo potom tehi v zrak, okužujejo druge ljudi s tuberkulozo. Osobito mali in najmanjši otroci so vedno v nevarnosti, da zapadejo tuberkulozi, dokler se jetičniki prosto gibljejo in izvršujejo svoj poklic. Koliko otrok umre za škrufuloznimi obolenji žlez in kosti, za vnetjem možganske mreže, porebne in potrebušnice, ne da bi si večina ljudi bila na jasnem, da so vsa ta obolenja le posebna vrsta tuberkuloze, povzročena po okužbi z bacili iz pljuč tuberkuloznih bolnikov.

Če torej tuberkulozno omogočimo, da ozdravimo, ne varujemo le sami sebe, temveč tudi svoje otroke in vnuke. In ravno sedaj je čas, poseči vmes in preprečiti, da vračajoči se tuberkulozni vojaki ne zanesajo gorja v svoje rodbine! Odvrti je treba nevarnost, ki preti po tuberkuloznih vojaki in ob enem poskrbeti, da ti ozdravijo in zopet pridobijo svojo delazmožnost. Država se mora postaviti na čelo te akcije in vsakdo mora sodelovati. S tem poskrbimo tudi za bodočo našo domovino, ki je toliko časa zadrževala v boju proti tuberkulozi. Sedaj hočemo pred vsem rešiti in ozdraviti naše vojake in ko bodo ti ozdravljeni, ostanejo nam v vojski ustanovljene naprave kot važen pripomoček za bodočnost in za čas miru. Dr. Crusius.

Demne vesti.

Umrli je v Davosu v Švicu, kjer se je zdravil, predsednik c. kr. pomorske vlade v Trstu, gospod Anton Delles, vitez železne krone II. razreda, komtur Franc Josipovega reda z zvezdo za vojno dekoracijo itd. itd. o pokojniku, odličnem uradniku, našem kraškem rojaku, izpregovorimo obširneje prihodnjič. Za danes: slava njegovemu spominu in vsem priznatim našim najljubšim sožalje!

Razglas. — Lastniki, oziroma upravitelji posestev v Trstu (v mestu, predmestju in okolici) se pozivljajo, da tekoma 24 ur v izogib kazni prijavijo vse vodnjake, ki jih imajo dotična posestva. Prijaviti jih je v mestu občinskemu vodovodnemu uradu (ulica dei Carradori št. 1. l.), v predmestju in okolici pa pristojnemu okrajnemu uradu. Ker so se nadalje v zvezi s pomanjkanjem vode ugotovile zadnje dni obžalovanja vredne zlorabe, ki so jih zagrešili nekateri lastniki vodnjakov, zahtevajo odškodnine za drugim oddano vodo, se opozarjajo vse one osebe, ki se jih tiče, da v izogib strogim odredbam ne zagrešajo več takih zlorab.

Trst, 18. septembra 1916.

Cesarski komisar neposrednega mesta Trst.

Konferenca o vodnem vprašanju na namestništvu. Včeraj se je v sejni dvorani namestništva pod predsedstvom namestnika barona Fries-Skeneja vršil daljši razgovor v zadevi tržaškega vodnega vprašanja, ki so se ga udeležili poveljnik pomorskega okraja, kontreadmiral baron Koudelka, dvorni svetnik namestništva, baron Glanz, cesarski komisar za Trst, dvorni svetnik pl. Krekich-Strassoldo, voditelj redarstvenega ravnanstva, dvorni svetnik Mahkovec, namestništveni svetnik Schneider kakor tudi zdravstveni in tehnični strokovni referenti. Na povabilo g. namestnika so došli nadalje g. vitez pl. Bernetic-Tommasini, dr. Puecher, dr. Rabl in dr. Wilfan. G. namestnik je otvoril sejo z nagovorom, v katerem je naglašal pomen, ki ga ima ob sedanjih razmerah preskrba Trsta z vodo, ter je apeliral na krepko sodelovanje tržaškega prebivalstva, ki je tekom časa vojne že tolikokrat na tako hvalevreden način pokazalo svoje popolno umevanje za aktualne potrebe mesta in njim služeče odredbe uprave. Nato se je vršil temeljit razgovor o celokupnem kompleksu vodnega vprašanja, pri katerem so se vzele na znanje od strani vojaških in civilnih faktorjev že ukrepane obsežne odredbe ter se je začrtal program, da se zagotovi zadostna, zdravstvenim zahtevam odgovarjajoča preskrba z vodo in da se v tem oziru v čim največjem obsegu ugotovi upravičenim željam. Izvedbo tozadevnih odredb je g. namestnik poveril iz zdravstvenih strokovnjakov sestavljenemu ožjemu odboru.

Vsled negotovosti in dvomov, ki jih imajo nekateri letos pri sestavi napovedi najemnin za prihodnjo davčno dobo, se zdi c. kr. davčni administracija Trst l. potrebnost, da opozori interesovane stranke na sledeče: Kakor izhaja že iz objave z dne 20. julija 1916 št. 12/III., ni v tem pogledu uvedena nobena izprememba, marveč veljajo tudi za sestavo letošnjih napovedi določbe poučila B III. k odluku dvorne pisarne z dne 26. junija 1820. Zlasti se opozarja na to, da je treba v najemniški napovedi navesti one najemnine, katere so se — v merodajnih letih za napoved, — pogodile, in ne one, katere so se v teh letih faktično inkasirale, in da se oni, ki vedo, da poda netočno napoved, kaznuje.

Za naše junaške branitelje. Silna, gigantska borba se bje, vrše se najljubejši boji na naših tleh, kakor še nikdar. Z največjo silovitostjo napadeni na vseh delih naše primorske zemlje se bore naši junaški boritelji z vso žilavostjo, z vso navdušenostjo ki se je zmogni — levi so, ki se branijo z vso silovitostjo, da nas rešijo. Če stega grabežljivi dedni naš sovražnik svojo poželjivo roko do nas, do naših milih slovenskih krajev, do naših gor, do naših ljubljanih planin, bliža se nam, da nas osvobi in potisne v duševno

suženjstvo, da postanemo to, kar nas je čisto v svoji veliki ljubavi do nas nazival. A naši junaki, naši levi, stoji neomajno, kakor zid, pripravljeni, kakor nam zadržajo, da prelljejo v obrambo domovine »zadnji kapljico krvi«. Pogumno, neustrašeno kljubujejo vsem grozotam, vsemu nepopisljivemu trpljenju, da rešijo in obvarujejo naša sveta domača tla in v boju za življenje ali smrt se zgrudijo v svoji krvi in neštnevilne rane se jim odpirajo. Ni ljubljene matere, ni ljubce neveste in žene, ne mile sestre, da bi jim otarale rane ter gladile mukopolna obličja — tja daleč na bojne poljane ne sega naša moč. A doseže jih lahko naša ljubav, doseže jih lahko znaki naše vdanosti in hvaležnosti, doseže jih lahko naši pripevki kot mil, ljub pozdrav. Neizmerno perila se rabi na bojnih poljanih. Ubogi ranjenci, zamazani, čestokrat mokri, s krvjo politi pozdravijo z ublažujočimi čustvi kos čistega, svežega perila. Vsi smo reveži, več ali manj prizadeti, a v očigled trpljenju, ki vlada tam, moramo reči, da smo v raju. Zato prosimo z zopetno iskreno prošnjo rojakinje in rojake in vse, ki so dobrega srca, da poklonijo kaj perila ali kaj drugega v olajšavo našim junakom, kateri sprejemajo z največjo hvaležnostjo vsak še tako malenkost dar. Reveži! Ne njih, naša je dolžnost hvaležnosti do njih, ubogih naših junakov, ki žrtvujejo v našo odrešitev največje bogastvo na svetu — življenje, zdravje svoje. Koliko jih je tu še imoviti ali vsaj ne prepotrebni, ki bi si z lahkoto ali prav malenkostno žrtvijo odrgali kaj od svojega imetja, toda, žal, preradi pozabljajo na veliko bridkost in trpljenje na bojnih poljanih. Ali je res tako hudo odrgati si kaj od svoje udobnosti, prikrajšati si nekoliko množino perila, tudi strganega perila, ter s tem pomagati ubogim našim ranjenim ali potrebnim junakom? Jeli res tako težavno delo — delo usmiljenja in bratske ljubavi?! Z iskreno hvaležnostjo se sprejme vse, kar bi moglo koristiti našim junaškim braniteljem in prispevki gredo vsi naravnost na bojno polje v zanesljive roke. Darovni naj se blagovestno oddati v Narodnem domu vratarici glavnega vhoda (Vojaški trg). — A. S.

Mož žalosnih spominov. V »Hrv. listu« čitamo, da se je razširila vest, da je umrl v Rimu dr. Bartoli, odvetnik v Rovinju, bivši državni poslanec in eden prvih med nekdanjimi kolovodji naših narodnih nasprotnikov v Istri. Odšel je bil v Rim pred izbruhom vojne. Ob zvoku Bartoli se nam vzbujajo grenki spomini. Bil je avtor parole za volitve v Istri, ki označuje vso težko borbo, ki jo je moral naš narod voditi v svojo obrambo. »Osar tutto« — poslušajte se vsakega sredstva! — je ta mož na nekem zborovanju zaklical svojim soplemenjakom. Ne oživljamo tega spomina, da bi se dotikali osebe moža. Bil je pač fanatičen strankar in neizprosno boritelj proti nam. To geslo označuje marveč tabor, ki mu je mož pripadal. Le kot zgodovinsko dejstvo smo osvežili to reminiscenco. Sicer pa: de mortuis nil nisi bene.

»Schulverein«. To »šolsko« društvo je imelo nedavno na Dunaju svoje zborovanje. Na tem zborovanju se je zgodilo nekaj, kar zveni kot kako čudo, a je vendar naravno. Čuti je bilo namreč tudi glasov, ki so menili, da bo to društvo po vojni — odveč. Naravno. Med našo šolsko družbo in nemškim Schulvereinom je pač ta razlika, da poslednjemu ne daja podlage za delovanje tisti etični moment, ki je dovel do ustanovitve naše družbe in ki posvečuje delo takih družb v vseh tistih narodih, ki se morajo šele boriti za svoj obstanek in si šele ustvarjati pogoje za svoj narodni razvoj — v tistih narodih, ki morajo reševati svoj naraščaj pred nevarnostjo raznarodovanja in potapljanja v drugih narodih. Nemcem ni treba tega, ker so nacionalno nasčeni v vsakem pogledu in jim je pozicija utrjena in zavarovana

na neomajnih, granitnih podlagah. Zato ni nikako čudo, ako je med njimi tudi treznih in izprevidnih ljudi, ki menijo, da Schulverein ne služi nikaki resnični potrebi.

Nevročljive pošne pošiljke. C. kr. pošto in brzojavno ravnanstvo nam je doposlalo seznam tistih priporočenih in navadnih nevročljivih pošnih pošiljatev, (tudi denarnih pisem in nakaznic), ki so bile v mesecu avgustu 1916 v oddelju za nevročljive pošne pošiljke odprte in ki so njih odposiljatelji neznani. Ta seznam bo priobčen v uradnem listu v polnem obsegu.)

Lingua e grammatica slovena — spisala Marica Gregoričeva, založil J. Štoka — je že v prodaji in se dobiva v Stokovi knjižarni. Knjiga obsega 162 strani in stane 3 K.

Slovenske šole v — Italiji! Pod takim naslovom beležijo »Primorske Novine« poznano vest, da so Italijani ustanovili za Slovence slovenske šole in nastavili slovenske učitelje. Opozarjamo, da dotični kraji niso v Italiji, marveč v naših slovenskih Brdih, ki so — o tem smo uverjeni — le začasno v rokah Italijanov.

Kdo ve kaj? Marija Čuječ, stanujoča v Trstu, ulica Kandler, št. 11, V. nadstropje, bi rada izvedela, kje se nahajajo nje mati Ana Kutin, sestra Marijana Kutin iz Zatočina št. 64 pri Tolminu, in brat Jernej Zmrdiš iz Cadruga pri Tolminu. Nič ne ve, ali, kdaj in s kom so zapustili svojo domaćo vas. Nad eno leto že nima nikakega glasu o njih. Kdor bi kaj vedel, naj dobrotno sporoči na gornji naslov.

Mestna zastavljalnica. — Jutri, 20. t. m., od 9 in pol dop. do 1. pop. se bodo prodajali na dražbi dragoceni predmeti serije 136., zastavljeni meseca julija 1914. na bele listke, in sicer od št. 141.701. do št. 143.500, od 3 in pol pop. do 7 zvečer pa razni redragoceni predmeti serije 138., zastavljeni meseca julija 1915. na rdeče listke.

DAROV.

Za soški sklad sta povodom šolske veselice v Kopru poleg že izkazanih svot še doposlala gospica Marija Car v Kopru 1 K in g. Vladimir Kuret, vladni komisar v Pomjanu 5 K. Skupaj se je torej nabralo K 146.—, katere hrani uprava.

Področnice CMD pri Sv. Jakobu je daroval namesto venca na krsto svoje pokojne soproge g. Stupar Ante, železničar, K 15, dne 2. sept. t. l. Denar hrani uprava. Za kolonjsko podružnico se je ob prihodni krsti Stanka Vetrina na predlog brotrov nabralo v gost. A. Dekleve 15 K. — Denar hrani uprava.

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosakova, uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte, Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

46leten gospod, posestnik in trgovec z želi, pri industriji in železnici pod Ljubljano, želi pri vstopu 10. prihod. m. v vojaško službo, znanje radi živitve z priprosto in vladno gospodinstvu ali vdovo okrog 25—30 l. t. staro. trgovko, ki bi hotela svojo trgovino prenesti v njegovo mesto, se v zmanjšanem prometu vodi njegova mati. Ponudbe s sliko (ki se v kratkem povrne) na lns. odd. Edinosti. pod št. 150 do 15. 10.

Soba in kuhinja popolnoma opremljena, se mogoče tudi kopalna soba z električno ozir. plinovo razsvetljavo išče c. kr. profesor. Ponudbe pod „c. kr. profesor“ na lns. odd. Edinosti. d85

Kupujem volno, bombaž, vrv, žakije, staro železo in majhen voz na 4 kolesa. Prihajam tudi na dom. Ul. Barriera vecchia 27. Polizaro. 636

Doge in viniki sodi se prodajo. Ul. Boccaccio št. 20. (Sklačište). 636

Sadike bele čebule in druge vrtno zelenjadi, 100 kosov 70 stot., dobi se pri Sv. Ivanu, Brandežja št. 9A. — Najboljši čas za sajenje. 634

Zakle vsake vrste kupuje prva slovenska trgovina, Jakob Margon, Trst, ulica Solitaria 21 (pri mestni bolnišnici). 613

Proda se 300 popolnoma dobrih vinskih sodov iz hrastovega lesa, ogrskega izvira in ki obsegajo 1, 2, 3 in 7 hl. — L. Stern, Graz Grieskei 60. 500

Rabilen papir, vsake vrste in arhive kupuje Kuret, Settefontane št. 1. 626

Kupujem divji kostanj. Ulica Bonaccio 20. Sklačište. 625

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, mlo, gumijevе podpetnike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisemski papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega kriza, krema za brado, žlice, razna rezila, robet, mrežice za brke, pletenine, arajce, spodnje blazice, ogledala, ustnike, razne glavnike, zaponke „Patent Knopfe“ in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Biolo št. 19. 62

Novi dohodi za sezono. Kostimi, plašči, suknje, krila, bluže obleke itd. Zaloga ženskih oblek. Marco Conforti, Trst, V. Campanile 21

Novi dohodi za sezono. Kostimi, plašči, suknje, krila, bluže obleke itd. Zaloga ženskih oblek. Marco Conforti, Trst, V. Campanile 21

GAMBRINUS
Kabarlet
vsaki večer
ob 9½
velika varietetna predstava.
Vstopnina K 1.—

Zlatarnica G. Pino
Trst, ulica Canale št. 13
Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd.
Cene zmerne. Cene zmerne.

Kabaret-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadlon 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Cena: I. vrste K 2. II. vrste K 1.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste. Izdiranje zobovbraz bolečine. Plombiranje UMETNI ZOBJE.

C. kr. pomorska oblast naznanja žalostno vest, da je 16. septembra v Davosu po dolgi in mučni boleznij preminul njen prespoštovani načelnik, predsednik ces. kr. pomorske oblasti, gospod

Anton Delles

vitez železne krone II. razreda, komtur Franc Josipovega reda z zvezdo za vojno dekoracijo itd. itd.

TRST, 18. septembra 1916.